

uitspraak

ARBITER AARDBEVINGSSCHADE

Zaaknummer: 16/225

Meldingsnummer: [] Aardbevingsschade van 12 april 2017

inzake

[NAAM]

[NAAM]

wonende te Onderdendam,

eigenaren van de woning aan [adres] te Onderdendam (hierna het pand),

hierna ook te noemen: de eigenaren,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **DE NEDERLANDSE AARDOLIE MAATSCHAPPIJ B.V.**,

statutair gevestigd te Den Haag,

vertegenwoordigd door Centrum Veilig Wonen (CVW),

hierna ook te noemen: de NAM.

Het verloop van de geschilbeslechtsingsprocedure

Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het aanmeldingsformulier van de eigenaren d.d. 4 november 2016 met stukken,
- de schouw en zitting van 14 maart 2017, waarvan verslag is gemaakt.

Vervolgens is uitspraak bepaald op heden.

De feiten

In deze procedure wordt uitgegaan van de volgende feiten:

De eigenaren zijn sedert 16 jaar eigenaar van het pand. De eigenaren hebben bij het CVW schade aan hun pand door aardbevingen gemeld op 9 november 2015.

Op 23 mei 2016 heeft schade-expert [naam] van KPMS Bouwadvies (hierna: de eerstelijns-expert) in opdracht van het CVW het pand onderzocht. In het van dat onderzoek opgemaakte rapport van 23 juni 2016 worden alle schades – bestaande uit 12 schadenummers – als C-schade gekwalificeerd (schade die niet zelfstandig in verband gebracht kan worden met aardbevingen).

Omdat de eigenaren het niet eens waren met de bevindingen van de eerstelijns-expert, hebben zij een contra-expertise aan het pand laten uitvoeren door contra-expert [naam] van ProContrast (hierna: de contra-expert). In het van de contra-expertise opgemaakte rapport van 7 september 2016 worden, van de reeds door de eerstelijns-expert gerapporteerde 12 schades, door de contra-expert 5 schades als A-schade en 7 schades als B-schade aangemerkt.

De eerstelijns-expert (vertegenwoordigd door schade-expert [naam], hierna: de vervangende eerstelijns-expert) en de contra-expert hebben een zogenaamde combi-akte opgesteld en ondertekend. Uit dit schriftelijk stuk, van 13 oktober 2016, is verklaard dat beide experts tijdens het overeenstemmingsoverleg tot het oordeel zijn gekomen dat de schadenummers 1-5, 7 en 12 door aardbevingen zijn veroorzaakt dan wel verergerd. Ten aanzien van de schadenummers 6 en 8-11 is geen overeenstemming bereikt.

Het geschil en de beoordeling daarvan

In deze zaak is tussen partijen in geschil of de schadenummers 6 en 8-11 door aardbeving(en) zijn ontstaan dan wel verergerd. Volgens de eigenaren zijn de schades veroorzaakt dan wel verergerd door aardbeving(en). Wanneer de schades gevolg zijn van aardbeving(en) door gaswinning, dan is de NAM, als eindexploitant van de gasvelden in Groningen ingevolge het bepaalde in artikel 6:177 BW (kwalitatief) aansprakelijk voor de schades. De eigenaren houden de NAM aansprakelijk voor de schades en vorderen schadevergoeding en/of herstel van de schades.

De aardbevingen in Groningen veroorzaken veel voorkomende en vaak gelijksoortige schade, zoals scheuren in het metselwerk en de afwerkingen van gevels, binnenwanden en plafonds van woningen. Voor wat betreft schadenummer 9, bestaande uit barsten in de binnenmuur, is de arbiter dan ook van oordeel dat het schade betreft die naar haar aard redelijkerwijs schade door bodembeweging als gevolg van mijnbouwwerkzaamheden kan zijn.

De arbiter hanteert het bewijsvermoeden in elk geval voor de gehele provincie Groningen, omdat voldoende harde criteria voor een andere geografische beperking ontbreken. Nu het pand gelegen is in Onderdendam, is de arbiter van oordeel dat de schade is ontstaan in het gebied waar zich bodembeweging kan voordoen als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld. De arbiter past het bewijsvermoeden van art. 6:177a lid 1 BW ten aanzien van schadenummer 9 toe. Het is aan de NAM om dit bewijsvermoeden te weerleggen.

Voor wat betreft de schadenummers 6, 8 en 10-11, bestaande uit loszittende betimmering van de gootconstructie, lekkage en schimmelvorming, overweegt de arbiter dat het bij deze schades niet gaat om veel voorkomende en gelijksoortige door aardbevingen veroorzaakte schade. Naar het oordeel van de arbiter is dan ook geen sprake van fysieke schade die naar haar aard redelijkerwijs schade door beweging van de bodem als gevolg van gaswinning kan zijn. Ten aanzien van deze schades past de arbiter het bewijsvermoeden van art. 6:177a lid 1 BW niet toe. Dat betekent dat het aan de eigenaren is om het causaal verband tussen aardbeving(en) en deze schades aannemelijk te maken.

Ten aanzien van de afzonderlijke schades overweegt de arbiter het volgende.

Schadenummer 6

Vaststaat dat schadenummer 6 door de eerstelijns-expert als C-schade is gekwalificeerd met de beperkte toelichting 'spanning in constructie door zetting'. De eerstelijns-expert wijst op een eerdere schademelding waar deze schade destijds ook al zichtbaar was. De eerstelijns-expert concludeert dat er sindsdien geen significante verergering valt te constateren. Hiertegenover staat het contra-rapport van de contra-expert die de schade als A-schade kwalificeert. In reactie op het eerstelijnsrapport, stelt de contra-expert dat schade aan het dak, weliswaar inpartig, in eerdere rapporten door de NAM als A-schade is gekwalificeerd,

hetgeen bevingsschade door beweging van de kap impliceert. De schade aan de betimmering van de gootconstructie, dat bevestigd is aan het dak, dient dan ook aangemerkt te worden als A-schade. Voorts stelt de contra-expert dat door de grondsamenstelling op locatie, vanwege de slappe ondergrond, demping of versterking van de trillingen kan optreden en derhalve voor schade kan zorgen. Ter gelegenheid van de schouw is door de eigenaren gesteld dat schadenummer 6 na de beving van 2012 is ontstaan en zij stellen dat de betimmering van de gootconstructie is ontzet door aardbeving(en).

De arbiter overweegt dat de stellingen van de contra-expert voldoende zijn onderbouwd en derhalve leiden tot het oordeel dat schadenummer 6 is veroorzaakt dan wel verergerd door aardbeving(en). De arbiter betreft daarbij in zijn overwegingen dat in een eerder rapport door de NAM is vastgesteld dat de schade aan het schilddak gezien de aard en de locatie van de scheuren wijst op schade welke een direct gevolg is van aardbeving(en). De motivering die zowel in het contra-rapport als tijdens de zitting is gegeven, inhoudende dat de kapconstructie door aardbeving(en) heeft bewogen waardoor de betimmering van de gootconstructie schade heeft opgelopen, acht de arbiter een plausibele verklaring voor het ontstaan van de schade, mede gezien het feit dat de NAM heeft vastgesteld dat de schade aan het schilddak gezien de aard wijst op schade welke een direct gevolg is van aardbeving(en). Het door de NAM gestelde doet daaraan niet af.

Schadenummer 8

Vaststaat dat schadenummer 8 door de eerstelijns-expert als C-schade is gekwalificeerd met de beperkte toelichting 'lekkage gootconstructie onderhoud'. Ter gelegenheid van de schouw en zitting heeft de vervangende eerstelijns-expert gesteld dat de goot lek is door gebrekkig onderhoud en dat het houtwerk aan vervanging toe is. Ter gelegenheid van de zitting is door de vertegenwoordiger van het CVW gesteld dat de lekkage van de dakgoot niet in zijn aard aardbevingsschade betreft.

Hiertegenover staat het contra-rapport van de contra-expert die de schade als A-schade kwalificeert. In reactie op het eerstelijnsrapport, stelt de contra-expert dat schade aan het dak, weliswaar in pandig, in eerdere rapporten door de NAM als A-schade is gekwalificeerd, hetgeen bevingsschade door beweging van de kap impliceert. De schade aan de goot, die is bevestigd aan het dak, dient dan ook aangemerkt te worden als A-schade. Voorts stelt de contra-expert dat door de grondsamenstelling op locatie, vanwege de slappe ondergrond, demping of versterking van de trillingen kan optreden en derhalve voor kan schade zorgen. Ter gelegenheid van de zitting is door de contra-expert gesteld dat de goot aan het dak gefixeerd is. De kunststofgoot bestaat uit delen, indien de goot gaat schudden, dan kunnen de delen uit elkaar gaan. Ter gelegenheid van de zitting hebben de eigenaren vermeld dat de goot ongeveer 20 jaar oud is.

Naar het oordeel van de arbiter zijn de eigenaren er niet in geslaagd om het causaal verband tussen de schade en aardbeving(en) aan te tonen. De arbiter merkt op dat tijdens de schouw geen ontwrichting van de gootconstructie, in tegenstelling tot schadenummer 6, is waargenomen. De motivering die zowel in het contra-rapport als tijdens de zitting is gegeven, inhoudende dat de kapconstructie door aardbeving(en) heeft bewogen waardoor de gootconstructie schade heeft opgelopen, acht de arbiter voor deze schade dan ook geen plausibele verklaring. De arbiter acht het veeleer aannemelijk dat de lekkage veroorzaakt is door gebrekkig onderhoud, gezien de ouderdom van de goot, dan door aardbeving(en).

Schadenummer 9

Namens de NAM is door de eerstelijns-expert gesteld dat de schade is veroorzaakt door spanning in de constructie door onthechting van het pleisterwerk. Het pleisterwerk is onthecht door de vochtthuishouding en optrekkend vocht. Ter gelegenheid van de schouw is door de vervangende eerstelijns-expert gesteld dat schadenummer 9 zich op hetzelfde vlak, maar niet op dezelfde hoogte bevindt als schades 1-4, die door de eerstelijns-expert zijn gekwalificeerd als A/B schade.

Hiertegenover staat het contra-rapport van de contra-expert die schadenummer 9 als B-schade kwalificeert. De contra-expert stelt in het contra-expertiserapport dat er sprake is van schade door zetting die verergerd is door aardbeving(en). Voorts stelt de contra-expert dat de grondsamenstelling op locatie, vanwege de slappe ondergrond, demping of versterking van de trillingen kan optreden en derhalve voor schade kan zorgen. Ter gelegenheid van de zitting is door de contra-expert gesteld dat het vreemd is dat de schades 1-4, die zich aan de buitenzijde van de muur bevinden, geen relatie hebben met de schade aan de binnenzijde van de muur. De contra-expert stelt dat de schades aan de buitenkant op dezelfde hoogtes in dezelfde vlakken zitten. Voorts stelt de contra-expert dat onthechting vaak te maken heeft met scheuren of vocht. Ter gelegenheid van de schouw hebben de eigenaren gesteld dat sinds 3/4 jaar schades ontstaan zijn, nadat zij een aardbeving in 2012 gevoeld hebben. Daarvoor waren de schades niet aanwezig. De eigenaren stellen dat er vermoedelijk scheuren achter de opbolling van het pleisterwerk zitten. Voorts is door de eigenaren gesteld dat de aardbevingen werking op de ondergrond hebben gehad waardoor de kap en de wanden ontwricht zijn.

De NAM is naar het oordeel van de arbiter niet geslaagd in het door haar te leveren tegenbewijs waar het schadenummer 9 betreft. De arbiter acht het aannemelijk dat de barsten verergerd zijn door aardbevingen. De arbiter overweegt dat ter gelegenheid van de schouw duidelijk is gebleken dat de barsten over de gehele muur lopen. De arbiter merkt daarbij op dat de eigenaren na de aardbevingen in 2012 de schade hebben geconstateerd. Deze mededelingen zijn door het CVW niet, althans niet voldoende, gemotiveerd weersproken, zodat de arbiter uitgaat van de juistheid van die mededelingen. De omstandigheid dat de eigenaren niet eerder barsten hebben opgemerkt, wijst erop dat de schade tenminste verergerd is door de aardbeving(en).

Schadenummers 10-11

Namens de NAM is door de eerstelijns-expert gesteld dat de schimmelvorming een gevolg is van de vochtige constructie, inhoudende optrekkend vocht door een onvoldoende geventileerde kruipruimte, in combinatie met de ventilatie van de ruimte. Door vervanging van het kozijn is de ventilatie-huishouding gewijzigd. Ter gelegenheid van de zitting is door de vervangende eerstelijns-expert gesteld dat er een kanaal achter het pand langs loopt. De grondwaterstand speelt dan ook geen rol. Voorts heeft de vervangende eerstelijns-expert gesteld dat de ventilatie en vochtthuishouding van een oude woning verandert wanneer deze tocht dicht wordt gemaakt. Ter gelegenheid van de zitting is door de vertegenwoordiger van het CVW gesteld dat de schade door optrekkend vocht is ontstaan. De schade is naar zijn aard dan ook geen aardbevingsschade.

Hiertegenover staat het contra-rapport van de contra-expert die schadenummers 10-11 als B-schade kwalificeert. De contra-expert stelt in het contra-expertiserapport dat er sprake is van schade door zetting/zakking die mogelijk verergerd is door aardbeving(en) in combinatie met hoge grondwaterstanden ontstaan door de gaswinning. Voorts stelt de contra-expert dat de grondsamenstelling op locatie, vanwege de slappe ondergrond, demping of versterking van de trillingen kan optreden en derhalve voor schade kan zorgen. Ter gelegenheid van de

zitting is door de contra-expert gesteld dat er sprake is van een enorme fluctuatie van de grondwaterstanden. Voorts stelt de contra-expert dat er geen kruipruimte aanwezig is. De hoge waterstanden zouden dan ook zeker een rol kunnen spelen. De eigenaren stellen dat zij na de beving in 2012 waterschade en last hebben. Voorts stellen de eigenaren dat er niets is dichtgemaakt of geïsoleerd. De ramen in de keuken en de slaapkamer zijn niet vervangen. De deuren en ramen staan altijd open.

Naar het oordeel van de arbiter zijn de eigenaren er niet in geslaagd om het causaal verband tussen de schade en aardbeving(en) aan te tonen. De contra-expert geeft in algemene termen aan dat de schade het gevolg is van verhoogde grondwaterstanden door bodemdaling, veroorzaakt door de aardbeving(en). De arbiter wijst hierbij – zie daarvoor het navolgende – op het onderscheid dat in deze procedure gemaakt wordt tussen de gevolgen van gaswinningsactiviteiten en de gevolgen van aardbevingen. Hetgeen de contra-expert naar voren heeft gebracht omtrent de verhoogde grondwaterstanden als gevolg van de aardbeving(en) is niet, althans onvoldoende, onderbouwd en kan niet leiden tot het oordeel dat de schade door aardbeving(en) is ontstaan dan wel verergerd.

De arbiter wil tenslotte nog benadrukken dat de kwestie bodemdaling niet meegenomen wordt in de beslissing. De arbiter beslist over bodembeweging als gevolg van aardbevingen waar bodemdaling niet onder valt. Met de vaststelling van de arbiter dat geen sprake is van schade ontstaan door aardbevingen, staat echter niet zonder meer vast dat geen sprake kan zijn van schade aan het pand ontstaan door gaswinningsactiviteiten. De arbiter wijst op de mogelijkheid voor eigenaren om zich tot de Technische Commissie Bodembeweging (Tcbb) of de Commissie Bodemdaling te wenden. In het Protocol Schadeafhandeling van 1 november 2016 wordt vermeld dat de Tcbb een onafhankelijke commissie is die adviseert over het verband tussen opsporing/winning van delfstoffen. Bij de Commissie Bodemdaling kan, volgens dit protocol, een advies gevraagd worden indien wordt vermoed dat de schade aan het pand het gevolg is van verhoogde grondwaterstanden door bodemdaling door gaswinning. Evenwel wordt door de Commissie Bodemdaling aangegeven dat schade aan gebouwen niet te verwachten is doordat de bodem in een groot gebied langzaam en geleidelijk daalt. Het is aan eigenaren om zich al dan niet tot deze commissies te wenden.

Slotsom

Het voorgaande leidt tot de slotsom dat de eigenaren aannemelijk hebben gemaakt dat schadenummer 6 is veroorzaakt door aardbeving(en). Naar het oordeel van de arbiter is de NAM aansprakelijk voor vergoeding en/of herstel van deze schade. Voorts komt de arbiter tot de slotsom dat de NAM aansprakelijk is voor vergoeding c.q. herstel van schadenummer 9 nu de NAM het bewijsvermoeden ten aanzien van deze schade niet heeft ontzenuwd. Voor de schadenummers 8, 10-11 komt de arbiter tot de slotsom dat de NAM niet aansprakelijk is voor vergoeding c.q. herstel nu de eigenaren niet aannemelijk hebben gemaakt dat de schade is veroorzaakt dan wel verergerd door aardbeving(en).

Partijen dienen met elkaar in overleg te gaan over de verdere afwikkeling van de in deze procedure in het eerstelijnsrapport geconstateerde schades aan het pand, nu in deze procedure het debat daarover niet is gevoerd. Mochten partijen daarover geen overeenstemming bereiken, dan kunnen zij zich ter zake opnieuw tot de arbiter wenden.

De beslissing

De arbiter:

- stelt vast dat de NAM niet aansprakelijk is voor vergoeding en/of herstel van de in deze procedure geconstateerde schades aan het pand, genummerd 8, 10 en 11;
- stelt vast dat de NAM aansprakelijk is voor vergoeding/herstel van de in deze procedure in het eerstelijnsrapport geconstateerde schades aan het pand, genummerd 6 en 9;
- stelt vast dat de NAM aansprakelijk is voor vergoeding/herstel van de in deze procedure in het eerstelijnsrapport geconstateerde schades aan het pand, genummerd 1, 2, 3, 4, 5, 7 en 12, die reeds als aardbevingsschade zijn aangemerkt;
- wijst af het meer of anders gevorderde.

Aldus beslist door mr. J. van der Hulst, Arbitr Aardbevingsschade op 12 april 2017.

secretaris

arbiter